

До 160-річчя від дня народження В. Вернадського

УДК 316.324.8:[140.8:[13+165.173]](045)

Микола Сенченко,

директор Книжкової палати України, професор,

e-mail: director@ukrbook.net

Ера домінування Розуму*

Еволюція Всесвіту

У процесі самоспоглядання Всевишній (Універсум) через генеровані Ним мислеформи створює природу та ставить перед її об'єктами завдання, від розв'язання яких залежить успішність процесу його самопізнання. Сукупність кроків, необхідних для досягнення поставленої мети, є сенсом існування об'єктів Всесвіту та сутністю Вищого Промислу, що має невіддільні ознаки, попри імовірнісний характер навколишнього світу.

Створення світу. Згідно з давньоарійською філософією, поява мислеформ у ментальному плані Всесвіту неминуха. Дотримуючись загальної схеми космогонії, вони породжують об'єкти проявленого світу, розгортають їх розвиток та еволюцію. Загальна схема космогонії стверджує, що ані паралельних, ані потойбічних світів немає, адже не передбачає їх існування. Стан Всесвіту, якого Всевишній намагається досягти у процесі самоспоглядання, є "Трансцендентним Ликом Абсолюту", а поточний стан Всесвіту в ДАФ — "Іманентним Ликом Абсолюту".

Утім, для нашого мінливого світу, через його імовірнісний характер, складно напевно визначити, в який саме момент він почне функціонувати. Відомо лише, що зрештою процес його розвитку обов'язково розпочнеться, безпосередньо виявляючи Трансцендентний Лик Абсолюту в Іманентному Лику Абсолюту.

Інакше кажучи, еволюція Всесвіту стала розгортатися тоді, коли було вибрано первинну першоідею для осмислення, а до того Іманентний Лик Абсолюту був цілковито порожнім. Однак, для зручності опису, рівень неіснуючого обміну енергією між його відсутніми об'єктами на той момент вважатимемо нескінченним. Мить виникнення перших об'єктів

Всесвіту, що має цілком точну тимчасову координату, і є "зародженням світу". Саме тоді у проявленому світі з'явилися елементарні частинки, і виник він сам.

Згідно з давньоарійською філософією, будь-які об'єкти Всесвіту є згустками енергії, що потрапили в зону дії певної мислеформи в момент кристалізації її суті у проявленому світі. Енергія спочатку вводилася в навколишній світ із допомогою світла. Носії світла, або фотони, є суто енергетичними утвореннями й ніколи не можуть перебувати у стані спокою. Надалі, виявляючи інертність, вони розпадаються на елементарні частинки, кристалізуючи введenu у Всесвіт енергію в матерію та антиматерію.

Сили структуризації об'єднують елементарні частинки в атоми, що мають різні структури складності. Циклічність розвитку Всесвіту приводить до "періодичного закону Менделєєва".

У міру прогресу Вищого Промислу, що супроводжується падінням енергії обміну, світло вже не утворюється самостійно, а є наслідком функціонування об'єктів Всесвіту. Саме за таких умов, наприклад на нашій планеті, дотримується й діє закон збереження речовини й електричного заряду. Інакше кажучи, ці закони є наближеними й справедливими лише за стабільних зовнішніх умов. У разі підвищених значень енергії вони зазвичай не виконуються.

Енергетика процесів, що відбуваються у Всесвіті, та власне розвиток навколишнього світу підкоряються базисній схемі. Загальною закономірністю є падіння енергії обміну, що супроводжується впорядкуванням процесів, котрі відбуваються у Всесвіті. З часом падіння рівнів енергетики обміну призводить до того, що основним джерелом вступу у виявлений світ матерії та антиматерії виявляється світло, яке

* Продовження. Початок див.: Вісник Книжкової палати. 2023. № 9. С. 3—10; № 10. С. 3—9; № 11. С. 3—10; № 12. С. 3—11.

утворюється в надрах зірок. У космосі він генерує частки, які досягають планети, та інших утворень у Всесвіті у формі космічних променів. Опромінення ними пояснює збільшення маси об'єктів Всесвіту, і, зокрема, зростання на нашій планеті в епоху цивілізації культурного шару. Як свідчать дані археологічних досліджень, культурний шар на нашій планеті накопичується майже повсюдно зі швидкістю не більше ніж 2 см за рік. У певних районах Землі спостерігається ерозія поверхні, яка, переміщуючи ґрунт, також спричиняє потовщення культурного шару, але цього замало для пояснення феномену повсюдного збільшення ґрунту.

Зірки та планети. Періодична система Менделєєва утворилася не одразу. Спочатку з'явився єдиний стабільний атом, що не містив нейтронів у ядрі, — легкий водень (протій), який складався з протона й електрона. Надалі, під дією гравітації, водень збирався у хмари, що мали чітко виражену вісь обертання за правилом правого гвинта. Коли водню ставало багато, то утворювалася протозірка. Як і раніше, вона продовжувала стискатися під дією сил гравітації, що постійно зростали. Оскільки Всесвіту властива схильність до обертання, він починає обертатися за принципом правобічного гвинта. У процесі стискання й концентрації водню усередині протозірки постійно підвищується температура. У мить, коли вона досягне максимуму, на протидію подальшому стисканню запускається реакція термоядерного водневого синтезу з виходом важчого елемента періодичної системи — гелію. Саме в такий момент і народжується зірка. Характерною рисою є її обертання довкола своєї осі, якого вона набула ще в момент концентрації хмари водню на стадії протозірки.

Через слабкість сил гравітації порівняно з взаємодіями, що структурують, воднева хмара, з якої утворюється протозірка, має гігантські розміри. І тому нерідко з неї утворюється не одна протозірка, а кілька, точніше множина, що іноді дає початок не лише галактикам, а і їх скупченням. Великі зірки, через підвищену протидію силі тяжіння, спалюють "водневе пальне" швидше, а маленькі, відповідно, повільніше.

Коли "водневе пальне" витрачено й не знаходить протидії, процес стискання зірки дістає нового імпульсу. Усередині неї знову різко

підвищується температура, і, окрім попередньої реакції за участю залишків водню, починають відбуватися реакції термоядерного синтезу на базі ядер гелію, а відтак, у міру появи ще важчих елементів, і на їх основі.

Відповідно до черговості включення, усі термоядерні реакції, що запускаються, прагнуть протидіяти силі гравітації, що стискає зірку. Далі активуються ще сильніші за можливостями термоядерні реакції, тому в зірці накопичуються ще важчі елементи періодичної системи Менделєєва.

Зрештою, усупереч тому, що гравітація наростає лавиноподібно, у певний момент опір їй середовища виявляється значно сильнішим — саме тоді зірка вибухає. Описане явище відоме як "вибух наднової зірки", або "наднова зірка". Її оболонка, що містить важкі елементи не лише середини, а й кінця таблиці Менделєєва, внаслідок відцентрових сил злітає в навколишній простір, а частина зірки, що залишилася, стискається ще сильніше.

Залежно від ваги первинної зірки, її доля буває різною. Якщо зірка була надто важкою, то з її залишків утворюється дуже малих розмірів, порівняно з первинними габаритами, зірка, чорна діра, і будь-які термоядерні реакції в ній припиняються. Щоправда, масивна чорна діра може притягувати водень із довкілля й запустити реакцію за попереднім механізмом, утворюючи надгігантську зірку, або квазар. У середньому розміри квазара такі, що під час поєднання його центра з центром Сонця межа пройде по орбіті Нептуна. Якщо ж зірка не "дотягує" до чорної діри, але досить важка для того, щоб електрони з'єдналися з протонами й утворили нейтрони, то виникає "нейтронна зірка". Як і в чорній дірі, подальший термоядерний синтез в ній не відбуватиметься.

Будь-який з описаних варіантів чекає на великі за розмірами зірки, які називають "гігантами", причому на чорні діри перетворюються важчі зірки. Однак не всі зірки масивні. У невеликих зірок, після вибуху наднової, концентрація водневого пального, що залишилося, виявляється достатньою для того, щоб їхня форма підтримувалася переважно завдяки водневій реакції термоядерного синтезу. Розміри їх порівняно невеликі, через що вони мають назву "карлики". Такі зірки класифікують залежно від температури поверх-

ні: найхолоднішим є "червоний карлик", а найгарячішим — "білий". Вирізняють ще й "жовтого карлика", температура поверхні якого є проміжною між червоним і білим карликами. До речі, Сонце є жовтим карликом, запас його пального оцінюють приблизно у п'ять млрд років світності. Далі умов для життя на нашій планеті вже не буде, але є надія, що людство винайде альтернативні джерела енергії.

Оболонка, скинута після вибуху наднової зірки, через дію сили тяжіння відлітає далеко від неї, проте не вся. Обертаючись внаслідок отриманого від зірки моменту імпульсу, оболонка, остигаючи, концентрується за принципом правобічного гвинта й надає життя об'єктам планетарної системи.

Унаслідок інертності важкі елементи таблиці Менделєєва виявляються ближчими до зірки, а легші, зрозуміло, віддаленішими. Через це у внутрішній частині планетарної системи утворюються щільніші за речовиною планети, а зовнішню заповнюють менш щільні.

Під час утворення планет виявляється схожа закономірність. Під дією сили тяжіння у них з'являється розпечене ядро з важких елементів, а оболонка планети, що консервує це тепло, складається з відносно легких матеріалів.

Певні речовини можуть існувати в не зовсім екстремальних умовах лише у формі газів. З них утворюється атмосфера планети, яка, однак, може руйнуватися через свою легкість.

Всесвіт, що розширюється. Прагнення Всевишнього до осмислення всіх своїх першодій зумовлює постійне розширення Всесвіту. Водночас можливості комунікацій між його частинами, навіть найвіддаленішими, у міру зростання швидкості світла також збільшуються. Об'єкти проявленого світу завжди виявляються на кінцевій відстані між собою. У сукупності вони являють собою єдину нерухому точку згустків і завихрень ефіру, що розширюється у бік незаповненою кривиною та крученням зовнішньої місткості.

Розширення космосу відбувається як через віддалення його об'єктів один від одного, так і внаслідок виникнення нових об'єктів за межами їх колишньої концентрації. Але місце розташування тих об'єктів, що становлять Всесвіт, зазвичай можна окреслити поверхнею, наприклад сферою, яка має кінцеві розміри. Всесвіт обмежений у сенсі компактності розташування

складників його небесних тіл, що розуміються в найширшому плані. Скінченність швидкості розширення призводить до того, що й елементарні частинки можуть проникати в порожній простір оточення космосу тільки на кінцеву глибину. Внаслідок цього заповнений об'єктами Всесвіт має кінцеві розміри, але в розумінні середовища, що творить та уможливорює їх вияв або порожнечу, навколишній світ нескінченний.

Всесвіт може розширюватися необмежено. З погляду алгебри, на гігантських відстанях від проявленого світу метрика Всесвіту є прямолінійною алгеброю тензоектаніонів*. Проте в межах такої моделі та її практичного використання не слід перейматися нескінченністю, адже там немає жодних об'єктів, що становили б основу для вимірювання відстаней. Оболонку навколишнього світу можна не розглядати як таку. Інакше кажучи, Всесвіт, що розширюється, слід вивчати як замкнену систему, бо вона такою і є.

Виникнення життя

Зниження рівнів обміну енергією в міру прогресу Вищого Промислу, зводячи порядок із хаосу під дією закону синархії, зумовлює можливість складнішого вираження зв'язності Всесвіту. На певному етапі, коли реалізація зв'язків між об'єктами Всесвіту у фазі енергетичної стабілізації стає менш стохастичною, кількість переходить в якість — виникає феномен "живої матерії".

З позиції, що впливає зі специфіки функціонування живої матерії, їй потрібні ресурси у формі, яка може бути безпосередньо засвоєна. Таку форму існування матерії давньоарійська філософія вважає "живою", а решту — "неживою".

Провести чітку межу між живою й неживою матеріями навряд чи можливо. Згідно з антиномією точки та її оточення, між ними спостерігаються не лише відмінності, а й схожість. Жива істота, на відміну від неживого оточення, може довго функціонувати у стійкому режимі. Діючи так упродовж тривалого періоду, вона стає генератором нових мислеформ, і завдяки цій якості ініціює прогрес Вищого Промислу під час самоспоглядання Всевишнього, чого нежива матерія не робить.

* Гамильтон У. Р. Оптика. Динаміка. Кватерніони. Москва: Наука, 1994. 560 с.

Виходячи з критеріїв світла й температури, життя може зародитися тільки на планетах, що обертаються навколо зірок у межах їхніх планетних систем. Як наслідок, будь-який ритм життя буде підпорядкований чотирьом порам року, враховуючи особливості формування планетних систем, доволі тривалих у часі.

Обмеженість можливостей усього у Всесвіті неодмінно призводить до неможливості пильнувати представників живої матерії у значно менші проміжки часу. Як наслідок, вони потребуватимуть доволі швидкого чергування активної фази життєдіяльності й відпочинку, якого можна досягти лише за достатньої швидкості обертання планети, що утримує їх, довкола своєї осі. Упорядкування існування приводить до насичення населених живою матерією планет різними відтінками світла. Воно відокремлює довжини хвиль однорідного білого потоку світла, що йде від зірки планетарної системи, якій належить це небесне тіло. Річ у тім, що атоми й молекули здатні поглинати світлові хвилі тільки визначеної довжини. Наступне неодмінне випромінювання створює на планеті доволі багату світлову гамму. Однак у відтінках і кольорах також виявляється принцип трьох стовпців, згідно з яким будь-який колір можна здобути через комбінацію жовтого, червоного та зеленого.

Живу матерію можна розглядати як єдину нерухому точку життєдіяльності Всесвіту в міру підвищення ефективності його функціонування й посилення зв'язності. У кожному конкретному випадку можливість реєстрації факту виникнення живої матерії гарантує аксіома вибору.

Згідно з ДАФ, прогрес Вищого Промислу обов'язково супроводжується зростанням ефективності функціонування Всесвіту та його зв'язності як загалом, так і в окремих частинах. Як наслідок, з погляду ДАФ, виникнення життя у Всесвіті неминує. Неважливо, в якому куточку космосу зародиться жива матерія, важливо, що вона неодмінно з'явиться, ймовірно, самостійно в певних місцях проявленого світу. Згодом вона зможе переміститися і в інші ділянки Всесвіту, де власний варіант життя не зміг зародитися з місцевого матеріалу. І тому відповіддю на запитання стосовно зародження життя є не гіпотеза, що його було принесено ззовні на планету, а механізм, завдяки якому ця форма виникла взагалі.

На це запитання чітку відповідь надає тільки давньоарійська філософія. І такий висновок є ще одним підтвердженням її істинності й переваг над сучасною наукою, котра цю проблему не лише не вирішила, а й навіть не наблизилася до неї.

Поява людини. Поява живих істот у Всесвіті хоч і є важливим кроком розвитку, становить лише проміжну ланку його еволюції. Цей етап слугує трампліном для іншого, незмірно важливішого, кроку в розвитку навколишнього світу. Він, мабуть, є найголовнішим з усіх інших, і полягає в появі Людини. Саме через це в езотеричній і релігійній літературі її вважають вінцем творіння й відводять головне місце в еволюції Всесвіту.

Процес самоспоглядання Всевишнього набуває нової якості. Він починає функціонувати осмислено, чого не було до появи Людини та не спостерігалось в його оточенні й згодом. Проте антиномія точки та її оточення полягає не лише в протиставленні одне одному, а в наявності спільного. Людина у своєму оточенні набуває певних рис, притаманних винятково їй.

Ця обставина зумовлює факт, що терміни "дух" і "душа", які є єдиними нерухомими точками, відповідно, понять "мислеформа" та "інформаційна модель", незважаючи на певні аналогії в інших об'єктах Всесвіту, мають належати тільки Людині й більше нікому. Для інших об'єктів Всесвіту, всупереч очевидним виявам інтелекту в окремих живих істот, наприклад людиноподібних мавп, на позначення багато в чому схожих явищ слід вживати терміни "мислеформа" та "інформаційна модель".

Принципово нематеріальний характер духу й душі Людини приводить до того, що будь-які спроби побачити їх "під скальпелем", не лише не виправдають надій, а й не повинні розглядатися як аргумент у будь-якій суперечці про їх наявність чи відсутність. Можна сказати, що Свіість породжує душу, або мислеформа є частинкою Всевишнього.

Кінець Світу. Згідно з давньоарійською філософією, Вищий Промисел закінчується Кінцем Світу, що характеризується осяянням Абсолюту під час самоспоглядання. У момент настання Кінця Світу Іманентний Лик Абсолюту, остаточно виявивши Трансцендентний Лик Абсолюту, перейде в повністю просвітлений стан. Відмінність між ними зникне, і з усіх компонентів Всесвіту залишиться тільки світ

першоїдеї. Виблискуючи усіма барвами веселки, Абсолют стане протилежністю тому, ким він був до початку процесу Космогонії, або Вищого Промислу.

Замість повного хаосу моменту Створення Світу внаслідок остаточного пізнання першоїдеї, настане повний порядок. Проте, як і спочатку еволюції Всесвіту, після настання Кінця Світу він буде наповнений тільки світлом. За давньоарійською філософією, у момент настання Кінця Світу буде визначена формула функції вибору. Маючи її, Всевишній назавжди залишиться в досягнутому просвітленому стані, а історія розвитку, або еволюція Всесвіту, закінчиться.

Через нескінченність швидкості світла в момент настання Кінця Світу, Абсолют, що сяятиме всіма барвами веселки, з допомогою електромагнітних хвиль чи фотонів, які рухаються в різні боки, увесь час залишатиметься єдиним. У цьому потоці повністю об'єднуватимуться раніше розділені об'єкти проявленого світу.

Окрім світлових хвиль, що з'явилися внаслідок анігіляції матерії та антиматерії, у Всесвіті нічого не залишиться. Швидкість світла стане нескінченною, і тому Всесвіт, як і на початку свого розвитку, буде точкою, але тепер з повністю розпізнаною складною внутрішньою структурою, а кривина та кручення астрального плану повсюдно розпрямляться.

Як і на початку Космогонії, не можна задалегідь сказати, коли настане Кінець Світу, оскільки характер Всесвіту імовірнісний. Можна лише стверджувати, що така подія обов'язково відбудеться.

А до того посилення вияву Трансцендентного Лику Абсолюту в Іманентному Лику Абсолюту дедалі виразніше розпочне віддзеркалювати самоспоглядання Всевишнього в пластичності проявленого світу, що вічно змінюється. Згідно з давньоарійською філософією, паралельно цьому процесові, відбиваючи прогрес Вищого Промислу, колообіг об'єктів Всесвіту почне сповільнюватися з одночасним зниженням рівня обміну енергією між ними, хоча мінливість частин Всесвіту, внаслідок посилення їхньої індивідуальності, лише зростатиме.

Об'єднані законом синархії об'єкти проявленого світу, незважаючи на наявні тимчасові су-

перечності між ними, кожен у міру своїх сил і обмежених можливостей, прагнутимуть наблизити Кінець Світу. Досягнувши цього стану, вони перетворяться на свої першоїдеї.

Остаточо пізнавши свої першоїдеї, об'єкти Всесвіту стануть рівними перед Всевишнім. Саме в такий момент вони знищать закон синархії, що раніше регулював їхні відносини.

Висновок

Земля та її населення є лише маленькою частинкою Всесвіту. У Людини, яка має цілісний Богочасальний Світогляд, виразна єдність добрих думок, добрих слів і добрих справ. Це добро Людина спрямовує як на саму себе, так і на свою сім'ю, свій Рід, свій народ, Вітчизну, Східнослов'янську цивілізацію, все людство, Біосферу. Така Людина не стане брехати, красти, паразитувати на чужій праці, не вживатиме алкоголь чи наркотики, не палитиме. Вона дбайливо ставиться до всього живого на Землі, відновлює, а не руйнує природу, поліпшує, а не порушує екологію довкілля. Таку Людину важко обдурити чи обікрасти, неможливо спрямувати хибним шляхом.

Тільки спочатку здається, що Світогляд людей не впливає на безпеку країни та кожного індивіда. Насправді світоглядна єдність суспільства або його світоглядний розкол — першорядні чинники, від яких залежать долі мільйонів людей, суспільства й держави. Країна, в якій досягнуто світоглядної й морально-політичної єдності суспільства, — сильна та непереможна.

Цілісний Світогляд давньоарійської філософії — це науковий Світогляд, набуття якого в наш час є го л о в о ю життєво ю по р б о ю психічно й морально здорових людей. Якщо більшість добрих людей перейдуть від розірваного (матеріалістичного чи ідеалістичного) Світогляду до розуміння основних світоглядних ідей давньоарійської філософії, то життя на планеті Земля зміниться на краще, і добро нарешті здолає зло. Цей процес уже триває. Розпочалася світоглядна революція. Настає ера Розуму.

(Далі буде)

Надійшла до редакції 5 січня 2024 року